Ümberkujundamine Euroopa äriühinguks (SE)

Kui äriühing soovib muuta oma põhikirja Euroopa äriühinguks (Societas Europaea - SE).

Mida peaksite sellest teadma:

- SEd on reguleeritud ELi õigusega vastavalt määrusele EÜ 2157/2001 ja töötajate kaasamist käsitlevale direktiivile 2001/86/EÜ. Kõige rohkem SEsid on seni asutatud Saksamaal, kus on ligikaudu 80% kõigist SEdest (andmed 2021. aasta kohta), millele järgneb Prantsusmaa, kus on ligikaudu 15%.
- Lisaks traditsioonilistele õiguslikele vormidele, nagu Prantsuse Société Anonyme või Saksa aktsiaselts, loodi 2004. aastal uus riigiülene vorm: **Euroopa äriühing**. Euroopa äriühing - tuntud ka kui SE (ladina keeles Societas Europea) - on aktsiaseltsi liik, mis võimaldab äriühingutel tegutseda erinevates Euroopa riikides, kasutades ühtseid eeskirju.
- **Töötajate seisukohalt** loob SE uue perspektiivi Euroopa tasandil töötajate osalemisele ja kaasotsustamisõigusele juhtimis- või nõukogudes: Kui riiklik aktsiaselts muudetakse Euroopa äriühinguks (SE), sõlmitakse SE leping töötajate teavitamise, konsulteerimise ja osalemise kohta. See reguleerib nõukogu koosseisu ja Euroopa SE töönõukogu volitusi.
- Samal ajal muutub see **oluliseks vahendiks töötajate osalemise** ja kaasotsustamisõiguse **õõnestamiseks või sellest kõrvalehoidmiseks**.
- See kehtib eelkõige siis, kui äriühingu SE-ks muutmise peamine motivatsioon on "külmutada" töötajate osalemine nõukogu tasandil või "vähendada nõukogu liikmete arvu".
- Kõnealuse direktiivi kohaselt **hõlmab töötajate kaasamine SEs õigust teavitamisele, konsulteerimisele ja osalemisele** :
    - Sarnaselt Euroopa töönõukoguga teavitatakse ja konsulteeritakse töötajate esindajatega SE töönõukogus.
    - Juhtudel, kus juhatuse tasandi esindatuse säte oli juba varem olemas (st enamikus ELi liikmesriikides) ja seda praktikas kohaldati, on SE-alastes õigusaktides sätestatud "*enne-pärast-põhimõte*", mis tähendab, et töötajatel on sellistes SE-des õigus valida või nimetada mõned juhatuse liikmed (osalemine).
- SEde loomiseks on neli erinevat võimalust: ühinemise teel (Euroopa äriühingu moodustamine), **Euroopa valdusettevõtte moodustamise** teel, **Euroopa tütarettevõtte moodustamise** teel või **SEks ümberkujundamise** teel.

Teie ülesanne on...

- Pidage läbirääkimisi parima võimaliku SE-kokkuleppe üle, mis käsitleb teavitamist, konsulteerimist ja töötajate osalemist juhatuse tasandil (kui see on asjakohane) nende töötajate jaoks, keda teie ettevõtte ümberkujundamine SE-ks mõjutab.
- Kaasake protsessi oma riiklikud ja Euroopa ametiühingute liidud ning veenduge, et teid toetavad algusest peale ametiühingueksperdid.
- Töötajate esindajana koguge oma ettevõtte SE-ks muutmise plaanist teada saades võimalikult palju teavet selle taga olevate motivatsioonide ja peamiste huvide kohta.
- Kui on alust arvata, et ettevõtte huvi on külmutada või isegi vältida töötajate kohustuslikku osalemist juhatuse tasandil, peaksite küsima nõu oma riiklikust ja Euroopa ametiühingute liidult.
- Igal juhul püüdke vältida töötajate teavitamise, konsulteerimise ja osalemise õiguste vähendamist, kui teie ettevõte muudetakse SE-ks (nt välisriigis asuva valdusettevõtte loomise kaudu ilma töötajate osaluseta; vähendades kohtade arvu haldus- või nõukogus või "külmutades" töötajate osalemisõigused).
- riikidevahelise äriühingu ühinemise või SE-ks muutmise korral võtke ühendust töötajate esindusega teises/teistes asjaomases äriühingus/ettevõtetes - selle protsessi hõlbustamiseks on väga soovitatav võtta ühendust oma kohaliku ja Euroopa valdkondliku ametiühinguorganisatsiooniga.
- Kui ühisettevõte on riikidevaheline ja hõlmab kahte või enamat Euroopa töönõukogu, võtke ühendust nii varakult kui võimalik ja planeerige läbirääkimisi, et lisada tulevane ühisettevõte kas ühe olemasoleva Euroopa töönõukogu kohaldamisalasse või luua uus Euroopa töönõukogu.

Transnational Restructuring Navigator

Ajakava maatriks

Juhtimiskohustused

Euroopa töönõukogud SE töönõukogud

- Juhul, kui ettevõte, kus juba tegutseb Euroopa töönõukogu, muutub, on juhtkond kohustatud teavitama Euroopa töönõukogu niipea kui võimalik (vt kavandatav otsus).

Kohalike töötajate esindused

- Kui ettevõttel puudub Euroopa töönõukogu, peaks juhtkond teavitama vastavat töötajate esindusorganit või ametiühingute komiteed plaanist muuta ettevõte SE-ks.

Töötajate esindajad juhatuses

- Juhtkond peaks teavitama juhatuse liikmeid ettevõtte strateegiast ja kõigist plaanidest, mis tõenäoliselt mõjutavad töötajaid, väga varases etapis ja aegsasti enne lõpliku otsuse tegemist.

Töötajate õigused ja tegevus

Euroopa töönõukogud SE töönõukogud

- Niipea kui kuulujutud ilmnevad, peaks Euroopa töönõukogu või riiklik töötajate esindusorgan koguma võimalikult palju teavet ettevõtte kavatsuste ja motiivide kohta.
- Soovitatav on kasutada teabeallikana töötajate juhatuse tasandi esindajaid.
- Töötajate esindajatel puudub alguses sageli vajalik taustteave, sest SE õiguslik vorm on veel väikese ekspertide ringi teema. Õiguslikke aluseid on palju ja need ei ole alati selgelt ühtlustatud: nt SE määrus 2157/2001 ja SE direktiiv 2001/86/EÜ, samuti riiklikud rakendusaktid, millega võetakse ELi normid üle teie riigi õigussüsteemi.
- Võtke ühendust oma ametiühingute koordinaatori ja Euroopa ametiühingute liiduga, et saada täielikku teavet kõigi asjaomaste ametiühingute kohta ja alustada ühise ametiühingu vastuse ettevalmistamist.
- Kuna teie Euroopa töönõukogu kokkulepe muudetakse Euroopa töönõukogulepinguks, mis ei hõlma mitte ainult teavitamis- ja konsulteerimisõigusi, vaid võib-olla ka töötajate esindusõigusi juhatuse tasandil, peaksite võtma ühendust oma kolleegidega, et valmistuda ja vahetada olemasolevat teavet.
- Tutvuge ka õigusnõuetega ja sätetega ühinemise ja ühinemiskontrolli menetluste ja regulatsiooni kohta teie riigis.

Kohalike töötajate esindused

Transnational Restructuring Navigator

Töötajate esindajate jaoks, kellel ei ole olemas Euroopa töönõukogu, on toetuse ja nõuannete kogumise vajadus veelgi olulisem.

- Niipea kui kuulujutud ilmnevad, peaks riiklik töötajate esindusorgan koguma võimalikult palju teavet ettevõtte kavatsuste ja motiivide kohta.
- Soovitatav on kasutada töötajate juhatuse tasandi esindajaid teabeallikana.
- Töötajate esindajatel puudub alguses sageli vajalik taustteave, sest SE õiguslik vorm on veel väikese ekspertide ringi teema. Õiguslikke aluseid on palju ja need ei ole alati selgelt ühtlustatud: SE määrus 2157/2001 ja SE direktiiv 2001/86/EÜ ning riiklikud rakendusaktid, millega ELi normid võetakse üle teie riigi õigussüsteemi.
- Võtke ühendust oma ametiühingute koordinaatoriga ja Euroopa ametiühingute liiduga, et tagada kõigi asjaomaste ametiühingute täielik teave ja alustada ühise ametiühingute vastuse ettevalmistamist.
- Tutvuge ka õiguslike nõuetega ja sätetega ühinemise ja ühinemiskontrolli menetluste ja regulatsiooniga teie riigis.

Töötajate esindajad juhatuses

- Töötajate esindajatel juhatuses on juurdepääs samale teabele kui aktsionäride esindajatel. Kui liikuvad kuulujutud SE-ks ümberkujundamise kohta ja sellist plaani ei ole veel juhatusele edastatud, siis võib selle küsimuse tõstatada järgmisel koosolekul, paludes ärimudeli täielikku avalikustamist. Kui sellist plaani on juba juhatusele tutvustatud, võib anda märku Euroopa töönõukogule, kohalikele töötajate esindajatele ja/või ametiühinguametnikele, et tõepoolest valmistatakse ette sellist juriidilist muutust. Ettevaatust: võivad kehtida konkreetsed konfidentsiaalsuseeskirjad.

Ametiühingute tegevus

Euroopa töönõukogud SE töönõukogud

- Riikliku tasandi ametiühingud peaksid toetama töötajate esindajaid Euroopa töönõukogus, et nad saaksid valmistuda hea sotsiaal-majandusliku kokkuleppe üle peetavateks läbirääkimisteks.
- Suuremate ja riikidevaheliste lepingute puhul, mis hõlmavad rohkem kui ühte Euroopa töönõukogu, tuleks teavitada ja kaasata protsessi ka Euroopa ametiühingute föderatsioon(id).
- Ametiühingud peaksid olema väga tundlikud ettevõtte juhtkonna kavatsuste suhtes kasutada SE loomist vahendina töötajate osaluse nõrgendamiseks juhatuse tasandil, vähendades juhatuse liikmete koguarvu või "külmutades" töötajate osaluse tasemel, mis ei arvesta olukordi, kus töötajate arvu suurenemise tõttu suureneb ka juhatuse tasandil töötajate esindajate arv.
- Oluline on märkida, et riikliku ja Euroopa tasandi ametiühingud võivad tegutseda ekspertidena ja saada ka spetsiaalse läbirääkimisnõukogu liikmeteks, mis tuleb moodustada SE lepingu üle peetavate läbirääkimiste pidamiseks. See on tagatud SE-direktiiviga ja see peab olema tagatud ka direktiivi

rakendavates siseriiklikes õigusaktides.

Kohalike töötajate esindused

- Riikliku tasandi ametiühingud peaksid toetama töötajate esindajaid, et nad saaksid valmistuda hea SE-lepingu läbirääkimisteks.
- Suuremate ja riikidevaheliste lepingute puhul tuleks teavitada ja kaasata protsessi ka Euroopa ametiühingute föderatsiooni(d).
- Ametiühingud võivad kaaluda ka aktiivset osalemist SNBs, kes peab läbirääkimisi SE-lepingu üle. Vt lähemalt läbirääkimisi käsitlevas osas.

Töötajate esindajad juhatuses

- Mõnel juhul võivad ametiühinguametnikud omada mandaati ettevõtte juhatuses. Kui see ei ole nii, siis on oluline tihe kontakt töötajate esindajatega, kes kuuluvad juhatusse. See võimaldab kuulujutte kiiresti kontrollida ja kinnituse korral valmistada ette edasisi samme (vt ajakava järgmised lõigud).

Riigiasutuste roll

Euroopa töönõukogud SE töönõukogud

- Selles etapis ei ole riigiasutustel mingit rolli. Te võite siiski teavitada end riiklike või kohalike ametiasutuste rollist teabe ja andmete saamisel ning nende avaldamisest riiklikul ja Euroopa tasandil.

Kohalike töötajate esindused

- Selles etapis ja kontekstis ei ole roll.

Töötajate esindajad juhatuses

- Selles etapis ja kontekstis ei mängi mingit rolli.

Transnational Restructuring Navigator

Further reading and resources

ÜMBERKUJUNDAMINE EUROOPA ÄRIÜHINGUKS (SE)

Are employee participation rights under pressure? Trends at national and EU level.

ETUI Policy Brief.

Autor(id): Aline Conchon

Organisatsioon(id): ETUI

Liik: PDF

Kategooria: Teadusuuringud

Keel: Inglise keeles

Juurdepääs: Avalik

Aasta: 2012

ÜMBERKUJUNDAMINE EUROOPA ÄRIÜHINGUKS (SE)

Frequently Asked Questions (FAQ) on SE WCs

Workers Participation Website.

Organisatsioon(id): ETUI

Liik: Veebileht

Kategooria: Teadusuuringud

Keel: Inglise keeles

Juurdepääs: Avalik

ÜMBERKUJUNDAMINE EUROOPA ÄRIÜHINGUKS (SE)

Transnational Restructuring Navigator

European Company (SE) facts and figures (2014)

ETUI, Brussels.

Organisatsioon(id): ETUI

Liik: Veebileht

Kategooria: Teadusuuringud

Keel: Inglise keeles

Juurdepääs: Avalik

Aasta: 2014

ÜMBERKUJUNDAMINE EUROOPA ÄRIÜHINGUKS (SE)

SE Companies in 2017. Workers' Participation Europe Network, ETUI

Autor(id): Anders Carslon

Kategooria: Teadusuuringud

Keel: Inglise keeles

Aasta: 2017

ÜMBERKUJUNDAMINE EUROOPA ÄRIÜHINGUKS (SE)

Fakten zur Europäischen Aktiengesellschaft. Stand: 31.12.2021. Hans Böckler Stiftung

Autor(id): Sophie Rosenblohm / Sebastian Sick

Liik: PDF

Kategooria: Faktid ja andmed

Keel: Saksa

Juurdepääs: Avalik

Transnational Restructuring Navigator

Aasta: 2021

ÜMBERKUJUNDAMINE EUROOPA ÄRIÜHINGUKS (SE)

Legal expert report on the topic that provides a comprehensive overview of the issue across EU Member States

Liik: Veebileht

Kategooria: Juriidiline

Keel: Inglise keeles

Juurdepääs: Avalik

ÜMBERKUJUNDAMINE EUROOPA ÄRIÜHINGUKS (SE)

Communication of the EU Commission

Organisatsioon(id): European Comission

Liik: Veebileht

Kategooria: Juriidiline

Keel: Inglise keeles

Juurdepääs: Avalik

Aasta: 2009

ÜMBERKUJUNDAMINE EUROOPA ÄRIÜHINGUKS (SE)

The SE Directive only safeguards co-determination to the extent that it exists at the time of the SE's registration and does not provide for any adjustments thereafter ("before and after principle")

Transnational Restructuring Navigator

In particular in Germany, more and more companies are utilising this "loophole" and transforming themselves into an SE.

Kategooria: Juriidiline

Keel: Inglise keeles

ÜMBERKUJUNDAMINE EUROOPA ÄRIÜHINGUKS (SE)

The transformation of a company governed by national law into a European company (SE) must not reduce the participation of trade unions in the composition of the Supervisory Board

Organisatsioon(id): CJEU

Liik: PDF

Kategooria: Juriidiline

Keel: Inglise keeles

Juurdepääs: Avalik

Aasta: 2022

ÜMBERKUJUNDAMINE EUROOPA ÄRIÜHINGUKS (SE)

Basic information on the SE legal form and related procedures and employer obligations on the EU Website “Setting up a European Company (SE)”

Liik: Veebileht

Kategooria: Juriidiline

Keel: Inglise keeles

Juurdepääs: Avalik

Transnational Restructuring Navigator

ÜMBERKUJUNDAMINE EUROOPA ÄRIÜHINGUKS (SE)

Council Directive 2001/86/EC of 8 October 2001 supplementing the Statute for a European company with regard to the involvement of employees

Liik: Veebileht

Kategooria: Juriidiline

Keel: Inglise keeles

Juurdepääs: Avalik

ÜMBERKUJUNDAMINE EUROOPA ÄRIÜHINGUKS (SE)

Arbeitnehmerbeteiligung in der Europäischen Aktiengesellschaft (SE). Handbuch für die Praxis

Autor(id): Michael Stollt / Elwin Wolters

Liik: PDF

Kategooria: Liidu juhendid

Keel: Saksa

Juurdepääs: Avalik

Aasta: 2012

Transnational Restructuring Navigator

ÜMBERKUJUNDAMINE EUROOPA ÄRIÜHINGUKS (SE)

Article on freezing or escaping workers participation rights in Germany with recent data

Felix Gieseke / Fokko Misterek / Sebastian Sick (2021): 4 von 5 großen SE vermeiden die paritätische Mitbestimmung (www.mitbestimmung.de)

Liik: Veebileht

Kategooria: Liidu juhendid

Keel: Saksa

Juurdepääs: Avalik

ÜMBERKUJUNDAMINE EUROOPA ÄRIÜHINGUKS (SE)

Website on SEs of the German Hans-Böckler Foundation

Kategooria: Liidu juhendid

Keel: Saksa

Juurdepääs: Avalik

ÜMBERKUJUNDAMINE EUROOPA ÄRIÜHINGUKS (SE)

Negotiations on workers involvement in the European Company

Very useful practical guideline on the negotiation of SE agreements for trade unions and workers representatives.

Organisatsioon(id): ETUC

Liik: PDF

Kategooria: Liidu juhendid

Keel: Inglise keeles

Juurdepääs: Avalik

Transnational Restructuring Navigator